

בש"פ 4987/14 - שירין רחאב עיסאוי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 4987/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

העוררת: שירין רחאב עיסאוי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 8347-04-14 שניתנה ביום 3.7.2014 על ידי כבוד השופטת נאוה בן אור

תאריך הישיבה: ג' באב התשע"ד (30.7.2014)

בשם העוררת: עו"ד סמדר בן נתן ועו"ד מיכל פומרנץ
בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

א. ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת בן אור) בתיק מ"ת 8347-04-14 מיום 3.7.14, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרה של העוררת עד תום ההליכים המשפטיים נגדה, בחשדות לעבירות ביטחון כפי שיפורט.

רקע והליכים

ב. ביום 4.4.14 הוגש כתב אישום כנגד העוררת, עורכת דין במקצועה, ואחיה, מדחת עיסאוי, אף הוא עורך דין (להלן נאשם 1) (ת"פ 8321-04-14); כתב אישום מתוקן הוגש ביום 17.6.14. לעוררת ולנאשם 1 יוחסו במסגרת האישום הראשון העבירות הבאות - עבירת מגע עם סוכן חוץ לפי סעיף 114(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977; עשרות עבירות של מתן שירות להתאחדות בלתי מותרת לפי סעיף 85(ג) לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945; ועשרות עבירות עמוד 1

של איסור פעולה ברכוש למטרות טרור לפי סעיף 8(א) לחוק איסור מימון טרור, תשס"ה-2005. במסגרת האישום השני יוחסו לנאשם 1 בלבד שתי עבירות של מתן שירות להתאחדות בלתי מותרת לפי סעיף 85(ג) לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 ושתי עבירות של איסור פעולה ברכוש למטרות טרור לפי סעיף 8(א) לחוק איסור מימון טרור. כתב אישום נפרד הוגש כנגד ארבעה עורכי דין נוספים (להלן עורכי הדין) (ת"פ 14-04-8366); ביום 23.4.14 הורה בית המשפט המחוזי (השופט בן אור) על שחרורם של שלושה מהם למעצר בית. לימים שוחרר עורך דין אחר בהחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 11.5.2014.

ג. על פי המתואר בכתב האישום, העסיקו העוררת ואחיה מספר עורכי דין במשרדם לשם ביקור אסירים בטחוניים מתנועות החמאס והג'יהאד האסלאמי (להלן ארגוני הטרור) בבתי סוהר בישראל והעברת מסרים מארגוני הטרור לאסירים. העוררת מואשמת בכך, שבזמן שאחיה ריצה עונש מאסר ניהלה את המשרד בפועל למשך תקופה של שנה ומחצה, ובזמן זה העבירה לעורכי הדין את האיגרות מארגוני הטרור, שילמה לעורכי הדין הללו שכר בעבור העברת המסרים, וכן שלחה להם את סידור העבודה.

ד. ביום 7.5.14 הורה בית המשפט על מעצרה של העוררת עד תום ההליכים המשפטיים נגדה, בהסכמתה ותוך שמירת זכותה להגיש בקשה לעיון חוזר מבלי להצביע על נסיבות חדשות לשם כך. בהמשך, ביום 11.6.14 הגישה העוררת בקשה לעיון חוזר. ביום 3.7.14 נדחתה הבקשה. נקבע, כי הכחשתה הגורפת של העוררת את מעורבותה בפרשה נסתרת למול ראיות אובייקטיביות - מחקרי תקשורת, האזנות סתר והודעותיהם של המעורבים הנוספים בפרשה, אשר על פניהן לא נראה כי יש להם עניין להפלילה. נקבע כך:

"הראיות לכאורה מצביעות על פעילות אינטנסיבית של המשיבה 2 (העוררת - א"ר) בפרשה נשוא כתב האישום. הכחשתה הגורפת, בין היתר את עצם ידיעתה היכן נמצא המשרד, את קשריה עם גורמים ברצועת עזה, את העברת האיגרות המתקבלות מעזה לעורכי הדין המועסקים על ידי המשרד ואת תכנון הביקורים, את תשלומי הכספים לעורכי הדין וכו' מלמדות, בשלב לכאורי זה של בחינת הראיות, על מודעותה לאי החוקיות של המעשים ולכך שאין המדובר בביקורים תמימים לשם ייצוג משפטי ואף לא לשם התעניינות המוגבלת לביורור שלומו של האסיר בלבד" (פסקה 10 להחלטה).

אשר לחלופת המעצר נקבע, כי הראיות לכאורה מצביעות על כך שהעוררת, בניגוד לעורכי הדין, הייתה מעורבת ישירות בהפעלת רשת הביקורים ובקשרים עם גורמים בחמאס, ומכאן המסוכנות הרבה הנשקפת ממנה. בנוסף, גם עברה הפלילי של העוררת, הכולל הרשעה קודמת בהעברת כספי טרור לאסירים בטחוניים שבגינה נדונה לשנת מאסר, מצביע גם הוא - כנאמר - על מסוכנותה הרבה. מטעמים אלה נפסק, כי אין בחלופת מעצר כדי להפיג את מסוכנותה של העוררת, ועל כן - כאמור - נדחתה הבקשה, ומכאן הערר.

הערר והדין

ה. העוררת אינה חולקת על קיומן של ראיות לכאורה, אולם טוענת שמעורבותה הלכאורית פחותה עשרות מונים מזו של נאשם 1, שכן על פי כתב האישום נאשם 1 העביר 158 איגרות באמצעות עורכי הדין לאסירים, בעוד שאצל העוררת נתפסו 3 איגרות בלבד, מתוכן 2 איגרות אישיות לאחיה כאשר שבת רעב (מה גם שהאח משתייך לארגון החזית

העממית, בעוד שכתב האישום מתייחס לחמאס ולג'יהאד האסלאמי). לכן, מסוכנותה של העוררת, אם קיימת, פחותה בהרבה מזו של נאשם 1 ואין - כנטען - לעצרה עד תום ההליכים. עוד נטען, כי בית המשפט לא נתן דעתו לכך שהעוררת לא ידעה מהו תוכן המסרים המועברים לאסירים באמצעות עורכי הדין, וכל תפקידה היה לכאורה לסייע לנאשם 1. כן נאמר, כי בעוד שעורכי הדין המעורבים בפרשה ושחררו למעצר בית, היו מודעים לתוכן האסור של האיגרות, לא ניתן לייחס ידיעה מעין זו לעוררת; מכאן, שאם הללו שחררו למעצר בית, קל וחומר כי יש לשחרר גם את העוררת. כן נטען, כי בהרשעתה הקודמת בהעברת כספי טרור לאסירים, לא יוחסה לעוררת ידיעה על מקור הכספים, וגם בכך יש להפחית ממסוכנותה.

ו. בדיון טענה באת כוח העוררת, כי פעמים רבות עורכי הדין מעבירים איחולים שונים ממשפחות האסירים הביטחוניים לאסירים עצמם, ובכך אין כדי עבירה פלילית. כיון שהעוררת לא ידעה - כאמור - מהו תוכן האיגרות שהועברו לידי עורכי הדין כדי שיעבירו לאסירים, ולא ידעה שתוכן של חלק מהאיגרות הוא אסור. עוד נטען, כי בנוסף לאיגרות שהעבירה העוררת כאמור לאחיה, מיוחסת לה העברה של איגרת אחת בלבד, ואין בה מסרים לאסיר קונקרטי אלא תוכן פוליטי כללי ואף תוכן חיובי - התנגדות לצעדים תוקפניים. באת כוח העוררת הציגה מחומרי החקירה כאלה המסייעים לשרטוט נכון של התמונה, לשיטת העוררת.

ז. באת כוח המדינה טענה, כי החלטת בית המשפט המחוזי לעצור את העוררת נשענה על שני אדנים מרכזיים: ראשית, הכחשתה הגורפת בהודעות המשטרה באשר למעורבותה מכל וכל, העומדת בסתירה לחומר הראיות. שנית, עברה הפלילי בעבירה בטחונית חמורה, שיש בו כדי להצביע על מסוכנותה. עוד נטען, כי כתב האישום אינו מייחס לעוררת את העברת שלוש האיגרות עליהן דיברה באת כוח העוררת בלבד, אלא את תיאום העברתן של איגרות רבות נוספות באמצעות עורכי הדין. כן נטען, כי בניגוד לטענת העוררת, מחומר הראיות עולה כי אכן ידעה שפעילותה אינה חוקית.

הכרעה

ח. לאחר שמיעת טענות הצדדים ועיון בחומר הראיות שבתיק, חוששני כי אין בידי להיעתר לערר. אין חולק כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתה של העוררת. טענתה העיקרית של העוררת היא איפוא, כי חלקה בביצוע העבירות המנויות בכתב האישום פחות מזה של נאשם 1, וכי מכתב האישום אין עולה שמסוכנותה אינה ניתנת לאיין באמצעות חלופת מעצר. לאחר עיון בחומרי החקירה, סבורני כי גם אם היה האח בראש המערכת הארגונית להפעלת עורכי הדין, עולה מן החומר כי העוררת היתה "בשר מבשרה" של מערכת זו. ובאשר למסוכנות, ההכחשה הגורפת הראשונית מזה, ולא פחות מכך העבר הפלילי במאטריה זו עצמה מזה, מטים את הכף. נקודת מוצא בולטת במישור הראייתי היא, כי בחקירותיה במשטרה הכחישה העוררת כל מעורבות במשרד בו עבדה לכאורה היא ואחיה. כך למשל, בחקירה מיום 6.3.14 טענה העוררת, כי מעולם לא עבדה במשרד ואינה יודעת היכן הוא נמצא (גיליון 2, שורות 42-17); וכי מעולם לא יצרה קשר עם עורכי הדין לשם ביקור אסירים (גיליון 2, שורות 43-48). העוררת חזרה על הדברים גם בחקירתה מיום 9.3.14 (גיליון 3, שורות 98-104). גם בעימות עם עו"ד מחמוד אבו סנינה (להלן נאשם 4) מיום 13.3.14, כאשר ציין נאשם 4 בפני העוררת כי היא זו ששילמה לו כספים לשם ביקור האסירים בזמן שנאשם 1 ריצה עונש מאסר, הכחישה העוררת את הדבר (גיליון 2, שורות 9-15).

מנגד, נאשם 1 ציין בהודעתו מיום 17.3.14 כי בזמן שריצה עונש מאסר תיאמה העוררת את ביקורי עורכי הדין בבתי הסוהר השונים (גיליון 2, שורות 20-23), וכן עסקה במתן שיקים לעורכי הדין (גיליון 5 שורות 144-145, והודעתו מ-30.3.14 גיליון 7 שורות 213-214). מן הרשימה בה נכללים המסרונים ששלחו נאשם 1 והעוררת זה לזו, עולה כי העוררת לקחה חלק פעיל ויומיומי בתיאום הפגישות בבתי הסוהר (למשל, הודעות מימים 12.11.13 ועד 27.11.13 הנוגעות לתיאום ביקורים בבתי הסוהר אשל, רימון, הנגב ועופר) וכן סיוע בענייני תשלום (למשל, הודעות מימים 14.12.13 ועד 16.12.13, בהם דנים השניים על השכר אותו יש לשלם בעבור 25 ביקורים). בנוסף, בהודעתו של עו"ד מחמד עאבד מיום 27.2.12, מסר האחרון כי העוררת ביקשה להעביר לו כסף בעבור עו"ד אחר שייצג אסירים בטחוניים, אולם הוא סירב.

ט. אם כן, מחומר החקירה עולה כי העוררת הייתה מעורבת בתיאום העברת האיגרות לעורכי הדין, וכן בתשלום שכרם. בנוסף לכך, אף אם חלקה של העוררת בהוצאה לפועל של האמור בכתב האישום פחות מזה של נאשם 1, כאמור, הנה הכחשתה הגורפת באשר למיוחס לה, בסתירה - על פניה - לחומר הראיות בתיק, תורמת למסקנה כי בניגוד לנטען, ידעה העוררת לכאורה כי היא מעורבת בפעילות שאינה בגדר העברת דרישות שלום בלבד; גם העובדה שבהודעה אשר נתפסה בדירתה ויועדה לאחיה, אסיר השובת רעב, ישנו עדכון בדבר התמיכה הרחבה לה זוכה מאבק העצירים המינהליים בכלא הישראלי, אינה תורמת לטענת העוררת כי לא ידעה על טיב האיגרות וההודעות. לכאורה יש בעמדה שמציגה העוררת עתה משום היתממות; קשה מאוד להלום, בהתחשב בכל החומר, טענת חוסר ידיעה וצמצום המעורבות (בגירסה הנוכחית) לדרישות שלום ואיחולים. לכך יש להוסיף את עברה הפלילי של העוררת, הכולל מאסר בפועל של שנה וכן מעצר על תנאי בר הפעלה של שנה, וזאת בגין עבירה בטחונית קודמת לפי סעיף 8(א) לחוק איסור מימון טרור, בו היא מואשמת גם עתה, וזאת לפני שנים אחדות בלבד.

י. על פני הדברים, עסקינן איפוא בעבריינות בטחונית אידיאולוגית ולא במישור מקצועי של עבודה משפטית בלבד. עבירות ביטחון מגבשות, כידוע, עילת מעצר סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996, וראו החלטת השופט פוגלמן בעניינה של העוררת בבש"פ 6378/10 שירין עיסאוי נ' מדינת ישראל (2010) והאסמכתאות שם (פיסקה 17); לעניין הגישה בפסיקה לפעילות מטעם ארגוני הטרור, ראו גם בבש"פ 9577/11 זלום נ' מדינת ישראל (2012).

יא. סבורני איפוא, כי אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי ולשקול חלופת מעצר, שכן לא יהיה בזו כדי להפיג את מסוכנותה של העוררת. על כן אין בידי להיעתר לערר.

ניתנה היום, ח' באב התשע"ד (4.8.2014).

שׁוֹפֵט